

[K] **LOST & FOUND: PODIUM VOOR
VERDWAALDE BEELDEN EN GELUIDEN**

Een kunstwerk gedijt bij belangstelling en menig kunstenaar zegt het Duchamp na: het is de toeschouwer die het kunstwerk afmaakt. Het publiek komt niet vanzelf en wie het op de been wil brengen, moet daar heldere ideeën over hebben, tenzij men het aan derden overlaat. Sommige kunstenaars organiseren het zelf, zoals Piet Mondriaan, die zijn woning tot toonzaal transformeerde, en Alexander Calder, die zijn vrienden van tijd tot tijd rond zijn miniatuurcircus verzamelde, dat aanving zodra zijn vrouw de naald in de juiste groef van de grammofoonplaat liet vallen. *Mail art*-kunstenaars zenden hun uitgaven rond per post en *land art*-kunstenaars laten belangstellenden reizen naar afgelegen plekken. Kunstenaars zijn altijd inventief geweest in het verzamelen van aandacht, vooral als ze behoren tot de autonome soort en naar structuren zoeken die losstaan van musea en galleries.

Lost & Found is een podium voor “verdwaalde beelden en geluiden”. Eenmaal per maand verzamelt zich een welwillend publiek voor een achttal acts. Voor aanvang weet niemand wat het programma brengt, zeker is alleen dat er ongebruikelijke presentaties, experimentele muziek, tastende try-outs en verrassende verhalen over het voetlicht worden gebracht. Iedereen komt tijdig, want als het vol is, kom je er niet in. En vol is het zo goed als altijd.

Lost & Found werd in 1997 opgericht door Jan Rothuizen en houdt even hardnekkig stand als het grillig is van karakter. Inmiddels leidt Julia van Mourik alweer een flink aantal jaren het programma. Beeldend kunstenaars, dichters, filmers, musici, fotografen, ontwerpers, rappers: elke kunstenaar die iets geschapen heeft en zich in de schoot van het publiek durft te werpen, kan worden geselecteerd om zijn of haar act te presenteren.

“Er zou die avond iets wonderlijks plaatsvinden”, schreef Hanna Bervoets, een van de schrijvers die per avond worden gevraagd om verslag te doen. Dat wonderlijks kan echt alles zijn, als het maar oprecht en puur is.

Soms tref je hogere vormen van ambacht, soms ontroerend ongemak, soms onversneden humor, maar altijd stuit de bezoeker ook op iets ongekend

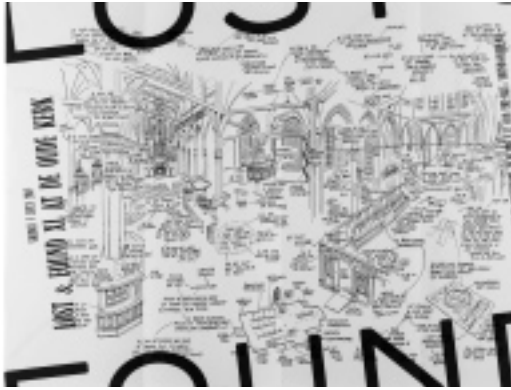
Uitnodiging voor een recente Lost & Found-avond, ontworpen door Mislav Žugaj.

meeslepends. De locatie kan wisselen, het Theatrum Anatomicum in de Amsterdamse Waag, waar Rembrandt *De anatomische les van Dr. Nicolaes Tulp* schilderde, is min of meer het thuisadres, maar er zijn ook andere mogelijkheden benut, een bus, een voettocht langs ateliers alsook kunstruimtes in Los Angeles, Berlijn, Caïro, Vilnius en andere steden.

Tot op heden kregen een kleine honderd avonden vorm. Ten behoeve van de onvoorspelbaarheid worden vaste afspraken gehanteerd. De liefhebbers krijgen een papieren uitnodiging die per post wordt verstuurd. Daarop worden plaats en tijd bekendgemaakt; over de inhoud echter niets. Conform het surprisekarakter wordt elke uitnodiging door een andere vormgever ontworpen, de ene keer door bijvoorbeeld de gerenommeerde Wim Crowel, en de andere keer door een opkomend talent. Dat wordt in prettige samenwerking gebracht met drukkerij Rob Stolk, de nalatenschap van de bekende Provo. Doordat Rothuizen er vanaf het begin Armand Mevis bij betrokken, co-ontwerper van onder meer het drukwerk van het Stedelijk Museum en docent, zijn de grafische ontwikkelingen op de voet gevolgd. Wie de indrukwekkende vlootshow

van ontwerpen bekijkt (waaraan sinds kort geen archiefdoos meer te pas komt, omdat die via www.lost.nl kan worden gevolgd) begrijpt dat Lost & Found alleen al vanuit dat oogpunt geschiedenis schrijft.

Jan Rothuizen heeft met onder meer zijn getekende spreads voor *de Volkskrant* bewezen de kunst makkelijk in de samenleving te kunnen inbedden. Direct na zijn alras afgebroken opleiding aan de Gerrit Rietveld Academie begon hij voor de kleine zaal in het Amsterdamse Paradiso samen met Kees de Koning (cultureel wonderkind en nu impresario van popzangeres Anouk) avonden te programmeren onder de naam *Time Fuckers*. Die hadden dezelfde brede opzet als wat hij even later, toen hij in New York woonde, herkende in Four Walls, een club met zijn favoriete mix van muzikanten, tekenaars, dichters enzovoort. Bij terugkomst in Amsterdam zocht hij opnieuw naar de "verrassing van nieuwe en spannende dingen die je met zijn allen meemaakt". Er werden in de jaren negentig veel filmpjes gemaakt, de videocamera's werden handzamer en goedkoper, maar lang was er in de stad maar één beamer beschikbaar. De Waag had een tijd leeggestaan en

Lost & Found-uitnodiging, ontworpen door Jan Rothuizen & Roosje Klap

ontwikkelde zich juist in die tijd tot een hotspot van internetcultuur met bijbehorende apparatuur.

Sindsdien zijn ontwikkelingen op het gebied van techniek zo vanzelfsprekend geïntegreerd dat zich geen hapering voordoet. Perfectie is de standaard voor Julia van Mourik. Zij wil dat kunstenaars zich veilig voelen binnen de kwetsbaarheid van hun optreden. Ze leidt met straffe hand en flinke vaart; de interviewtjes zijn doeltreffend en superkort, ook als er eens via Skype een film wordt toegelicht. Een act duurt niet langer dan een kwartier en dat is niet te lang voor iets wat tegenvalt.

Ondanks het vlekkeloze gebruik van diverse media bekruipt je na het beklimmen van de hoge wenteltrap van het historische Waaggebouw het gevoel dat je terecht komt in een setting uit lang vervlogen tijden. Op een zwoele herfstavond staan de ramen open, het zicht op Amsterdam is zestiende-eeuws. De sprinklerinstallatie van De Waag weigert dienst op een avond dat ik er ben, en om die reden is een lid van de Amsterdamse brandweer persoonlijk aanwezig, hij lijkt op een personage uit een zeventiende-eeuws schutterstuk. Iemand krijgt het woord en vertelt hoe hij zijn vriendin voor haar verjaardag wilde verrassen en dat, bij gebrek aan pecunia, deed met een verhaal. Het is een adembenemende geschiedenis over de intense vriendschap tussen een schildpad en een trekvogel. Wanneer de vogel naar het zuiden moet vertrekken worden verschillende pogingen ondernomen om toch samen op weg te gaan. Je moet van IJslandsen huize zijn en de lange winters kennen zoals Styrmir

Örn Gudmundsson om de kleine tragedie op zo'n meeslepende wijze voor te kunnen dragen. Dan neemt de bekende musicus Martin Fondse plaats naast zijn vibrandoneon, een instrument waarbij de snaren niet worden beroerd. Hij brengt een hartverscheurende improvisatie. Even vreemdsoortig is het instrument van Reyn Ouwehand, een mellotron. Als live de toetsen worden gespeeld, wordt daarmee een set eerder opgenomen composities tot leven gewekt. Het is een belevenis wanneer de muzikanten samen een eenmalige improvisatie ten gehore brengen.

Wanneer ik weer afdaal naar eigentijds Amsterdam, voelt het alsof er een ban verbroken wordt. Erbij zijn, bij Lost & Found, brengt je gemakkelijk in nostalgische sferen. Er zijn overeenkomsten met de jaren zeventig, toen Amsterdam even het centrum van de wereld leek en door kunstenaars opgerichte initiatieven kende als In-Out Center en Other Books and So. De stad van de onbegrensde vrijheid trok kunstenaars aan als Lawrence Weiner, Ulises Carrión, Hreinn Fridfinnsson. Midden jaren zeventig initieerde De Appel een podium voor performances. Het is mooi om mee te maken dat er tussen toeschouwer en optredende kunstenaar geen afstand zit, toen niet en hier niet. Je participeert met je tien euro entree en ook bij de acts kan wat van je worden verwacht. De voertaal is Engels, de kunstenaars en toeschouwers komen uit verschillende culturen. Dankzij subsidies worden alle bijdragen gehonoreerd met 150 euro, ongeacht de prestatie. Eenmaal per week zit een redactie samen om nieuwe programma's te beramen. Naast Van Mourik is er het vaste lid Alma Mathijssen, schrijver, en telkens een gastlid. Zo blijft het netwerk vers. Geen plan gaat uitvoerbaarheid te boven. Een zeldzame film van Ed Ruscha projecteren op een stapel pallets in een Berlijnse binnenhof was een van de events die harten sneller deed kloppen. Voor "Prijs de Prijzen" sloten ze een heel dag drie mensen op om de sculpturen te beoordelen die vormgeven aan een prijs: Barbara Visser als kunstenaar die de ene na de andere prijs wint; Hedy d'Ancona, voormalig minister Cultuur, omdat ze van welke jury dan ook voorzitter is; en Jurgen Beij omdat hij onmisbaar lijkt bij het beoordelen van design. Nee, voor de mainstream is Lost & Found niet gemaakt. En evenmin voor de hokjes.

Als je de verzameling van loslopende invallen toch onder één vaandel wilt rangschikken, kies dan dat van de ongetemde, ingeboren Amsterdamse eigenzinnigheid.

TINEKE REIJNDERS

www.lost.nl
